

Miljoenennota 2020

De Miljoenennota voor u doorgelicht

Prinsjesdag 2019: Van ons allemaal Voor ons allemaal

Zoals we vorig jaar ook al aangaven; Prinsjesdag is een dag van tradities. Het uitlekken van de plannen is er één van. Ook dit jaar was al weer veel bekend. Ofwel omdat het was uitgelekt, ofwel omdat het al eerder gepresenteerd was. Bijvoorbeeld in het Pensioenakkoord of het wetsvoorstel Wet Arbeidsmarkt in Balans.

Misschien was de meest spannende vraag daarom wel: heeft de Koning nog een baard?

De Koning gaf in de Troonrede aan dat het nog steeds goed gaat met de economie, maar dat de groei minder zal zijn dan voorgaande jaren. Onder meer door handelsconflicten en de dreigende Brexit, waar onze internationaal georiënteerde economie extra gevoelig voor is. Hij gaf dan ook een 'winstwaarschuwing' af die dwingt tot nadenken over de vraag hoe Nederland in de toekomst zijn geld verdient en een land met goede voorzieningen kan blijven. Met het Pensioenakkoord en het Klimaatakkoord verzetten we de bakens voor de middellange en lange termijn. De Koning gaf aan dat ook de generaties na ons recht hebben op een goed pensioen, schone lucht en een leefbaar land. Hij kondigde aan dat de uitvoering van het Pensioenakkoord en het Klimaatakkoord dit parlementaire jaar start. We kunnen voorstellen verwachten om de AOW-leeftijd minder snel te laten stijgen en ervoor te zorgen dat mensen gezond en werkend hun pensioen kunnen halen.

De grote lijnen van deze plannen waren al bekend met het in juni afgesloten Pensioenakkoord. In deze nieuwsbrief zetten we de plannen van het kabinet voor pensioenen en de sociale verzekeringen voor u op een rijtje. Ook dat is inmiddels een goede traditie.

Wij wensen u veel leesplezier.

Den Haag, 18 september 2019
Het team van Aegon Adfis
Adviesgroep Juridische en Fiscale Zaken

Inhoudsopgave

Inleiding

Deel 1 - Prinsjesdag

1 Miljoenennota 2020

- 1.1 Inleiding
- 1.2 Belangrijkste punten begroting 2020
- 1.3 Koopkracht
- 1.4 Overheidsfinanciën
- 1.5 Arbeidsmarkt
- 1.6 Pensioen en AOW
- 1.7 Woningmarkt

2 Belastingplan 2020

- 2.1 Inleiding
- 2.2 Heffingskortingen, belastingschijven en –tarieven
- 2.3 Overzicht heffingskortingen, belastingschijven en –tarieven
- 2.4 Overige fiscale maatregelen 2020

3 Sociale zekerheid

- 3.1 Kindgebonden budget en geboorteverlof
- 3.2 Verkleinen verschil in behandeling vast en flexwerk en zelfstandigen
- 3.3 Duurzame inzetbaarheid vergroten

2

4

5

5

6

6

7

8

8

8

10

10

10

12

13

14

14

14

14

Deel 2 - Stand van zaken

4. Stand van zaken pensioen

- 4.1 Hoofdlijnen principeakkoord 17
- 4.2 Status principeakkoord 17
- 4.3 Versoepeling pensioenkortingsregels voor pensioenfondsen 18
- 4.4 Gedeeltelijke opname pensioen ineens straks mogelijk 18
- 4.5 Nabestaandenpensioen 18
- 4.6 Modernisering pensioenverdeling bij scheiding 19
- 4.7 Laatste jaar voordeel afwikkeling pensioen in eigen beheer voor directeur-grotaandeelhouder 19

5. Stand van zaken zorg en sociale zekerheid

- 5.1 Wet Arbeidsmarkt in Balans 20
- 5.2 Zzp'ers gaan vanaf 2021 minimaal 16 euro per uur verdienen 21
- 5.3 Kabinet verlengt IOW met vier jaar 21
- 5.4 Nieuwe woonlandfactoren Algemene Nabestaandenwet per 1 januari 2020 21

6. Stand van zaken lijfrenten

- 6.1 Saldolijfrente 22
- 6.2 Einde overgangsrecht alleen voor de zuivere saldolijfrente 22
- 6.3 Alimentatielijfrente nu ook mogelijk bij een bank 22
- 6.4 Niet op tijd aankopen van lijfrente-uitkering; waarde belast 23

7. De levensloopregeling eindigt; welke mogelijkheden zijn er nog met het levenslooptegoed?

- 7.1 Inleiding 24
- 7.2 Overgangsregeling levensloop 24
- 7.3 Voorsorteren op het einde van de levensloopregeling 24

Deel 1

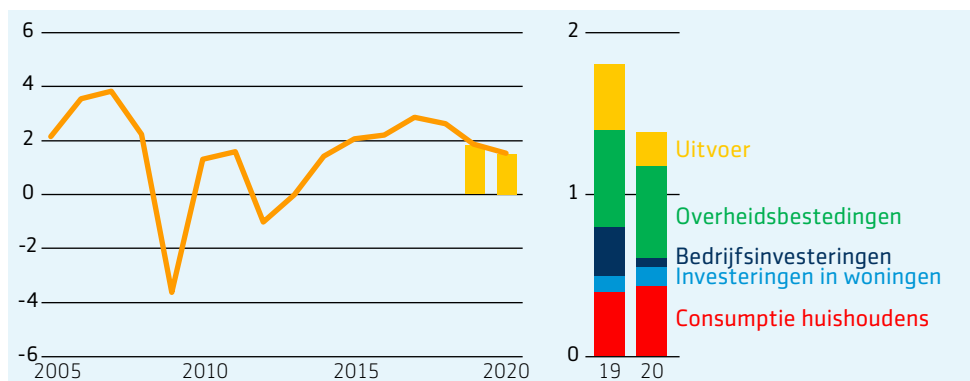
Prinsjesdag

1. Miljoenennota 2020

1.1 Inleiding

Volgens de tweede begroting van het kabinet-Rutte III verwacht het kabinet voor 2020 het zevende jaar op rij economische groei. Wel vlakken groeipercentages na jaren van hoogtij iets af. Met 1,8 procent in 2019 en 1,5 procent in 2020 zijn deze percentages normaal voor ons land.

In tegenstelling tot eerdere jaren komt de groei vooral uit het binnenland, met name uit de consumptie van huishoudens en de overheidsbestedingen. Dit is te zien in het rechter deel van het volgende plaatje.

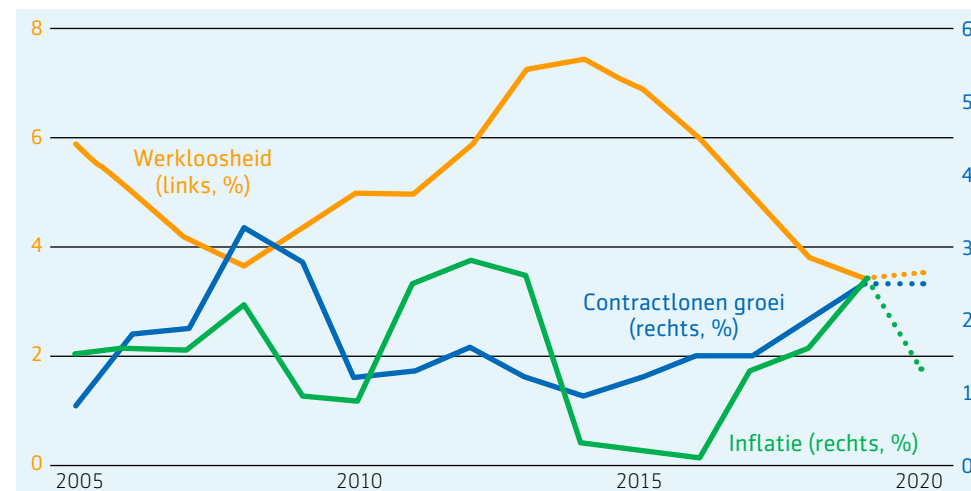

Figuur 1. Ontwikkeling economische groei (links, in procent) en opbouw (rechts). (Bron: CPB)

De arbeidsmarkt is nog steeds krap. Naar verwachting neemt de werkloosheid iets toe naar 3,5 procent in 2020. Ook dat is historisch gezien nog steeds een laag niveau. Het aantal vacatures bevond zich begin 2019 op een recordhoogte, en het aantal banen blijft groeien. Nog niet iedereen profiteert hiervan; er zijn nog steeds meer dan 100.000 mensen langer dan een jaar werkloos.

Hoewel Nederland in internationaal opzicht veel flexwerkers en zzp'ers kent, beïnvloedt de conjunctuur ook de flexibilisering van de arbeidsmarkt. Steeds meer

mensen krijgen een vaste in plaats van een flexibele baan. Daarnaast is de loonontwikkeling momenteel niet hoog in verhouding tot de krapte op de arbeidsmarkt. De cao-lonen nemen in 2019 en 2020 met 2,5 procent toe. Dat is in 2019 zelfs iets minder dan de inflatie, die dit jaar hoger uitvalt door onder andere de verhoging van het lage btw-tarief. Volgend jaar daalt de inflatie.

Figuur 2. De arbeidsmarkt blijft krap, beperkte groei reële lonen (Bron: CPB)

De staatsschuld daalt naar verwachting tot onder de vijftig procent van het bruto binnenlands product (bbp). Daarmee is Nederland nog niet op het niveau van voor de crisis, maar wel steeds beter in staat om eventuele economische tegenslag op te vangen.

De Nederlandse economie toont zich daarmee vooralsnog robuust. Tegelijkertijd leiden internationale handelsspanningen tot onzekerheid. De Brexit staat voor de deur. In landen om ons heen zakt de economische groei weg en dreigt zelfs krimp.

Hoewel Nederland er op veel terreinen goed voor staat, kent onze brede welvaart een aantal knelpunten en uitdagingen, ook in de toekomst. Dit geeft aanleiding om op verschillende terreinen stappen te zetten. Daarom investeert het kabinet in publieke

voorzieningen, beperkt het de lasten en is er een Pensioenakkoord en Klimaatakkoord gesloten. De komende jaren ligt de prioriteit bij de uitwerking van deze akkoorden.

1.2 Belangrijkste punten begroting 2020

- Het kabinet investeert verder in brede welvaart. Met het Regeerakkoord en de vorige begroting heeft het kabinet met zowel investeringen als belastingmaatregelen al een aantal forse stappen gezet. Met de begroting voor 2020 doet het kabinet daar nog een schepje bovenop. Dat gebeurt zowel met het Klimaatakkoord en Pensioenakkoord, als met extra geld voor onder andere defensie, jeugdhulp, asiel en migratie en het sneller afbouwen van de gaswinning.
- Door de hogere levensverwachting en vergrijzing komen er steeds meer gepensioneerden per werkende Nederlander. Dat zet de financiering van de AOW onder druk. Zo zal de verhouding tussen mensen tussen de 20 en 65 jaar en het aantal 65-plussers –de zogenoemde grijze druk- de komende tien jaar stijgen van 33 procent naar 42 procent. Deze opgave kan alleen worden opgepakt als ook ouderen participeren op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd moeten ouderen ook in goede gezondheid hun AOW-leeftijd kunnen bereiken. Om dit te waarborgen zal het kabinet niet langer een één-op-één koppeling hanteren, maar gaan naar een twee-op-drie koppeling. Voor elk jaar dat de levensverwachting toeneemt, stijgt de AOW-leeftijd dan met acht maanden, in plaats van met één jaar.
- Het kabinet haalt in 2020 1,7 miljard euro aan geplande lastenverlichtende maatregelen naar voren. Daarmee komt er al in 2020 een tweeschijvenstelsel in de inkomstenbelasting, met lagere marginale tarieven voor de middeninkomens en wordt de algemene heffingskorting extra verhoogd. Ook wordt in 2020 de zorgtoeslag verhoogd, om specifiek de koopkracht van lagere inkomens te verbeteren.
- Er komt structureel 3 miljard euro aan extra middelen om de lasten van huishoudens te verlichten, vooral voor werkenden. Daarvan is 1,5 miljard euro afkomstig uit een verschuiving van lasten van burgers naar bedrijven. Met deze ruimte wordt onder andere de algemene heffingskorting structureel verder verhoogd met 750 miljoen euro en het tarief in de (nieuwe) eerste schijf met 350 miljoen euro verder verlaagd.

Om specifiek de lasten op arbeid te verlichten, wordt de arbeidskorting vanaf 2020 in drie stappen verhoogd met 2,15 miljard euro extra.

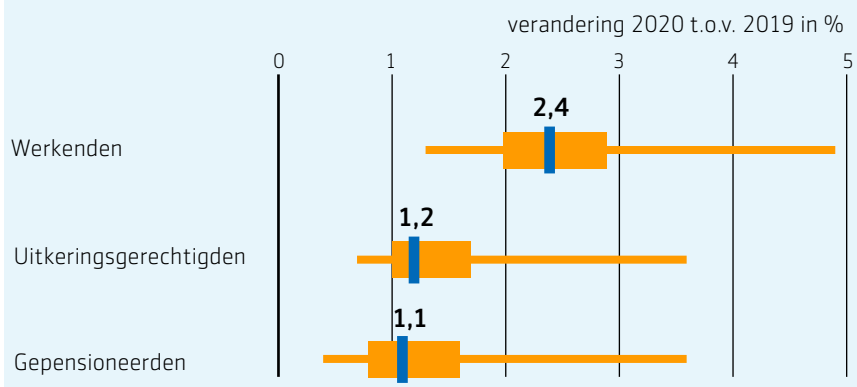
- Het kabinet vindt het wenselijk om het verschil in de fiscale behandeling tussen zelfstandigen en werknemers te verkleinen. Daarom wordt de zelfstandigenaftrek geleidelijk verlaagd.
- Tegenover de lastenverlichting voor burgers staan maatregelen die de lasten van bedrijven verzwaren. Zo wordt in 2020 het hoge tarief van de vennootschapsbelasting (vpb) niet verlaagd en ook structureel wordt het vpb-tarief met 1,2 procentpunt minder verlaagd dan eerder was voorzien. Daarnaast verbreedt het kabinet de grondslag van de vpb in 2021 door het effectieve tarief van de innovatiebox te verhogen naar 9 procent en de liquidatie- en stakingsverliesregeling aan te passen. Daarnaast wordt de betalingskorting voor de vennootschapsbelasting afgeschaft.
- Er komt 2 miljard euro beschikbaar om de woningbouw te stimuleren. Om te zorgen dat starters en middeninkomens sneller een woning kunnen vinden, maakt het kabinet met deze Miljoenennota extra middelen vrij.
- Het effect van het Regeerakkoord op de uitgaven en lasten neemt verder toe. In het Regeerakkoord is afgesproken om fors te investeren in onder andere onderwijs en onderzoek, veiligheid en defensie en infrastructuur. Deze investeringen lopen op tot 8 miljard euro in 2021. Ook bevat het Regeerakkoord afspraken om de lasten te beperken en het belastingstelsel te hervormen. Deze investeringen zijn voor een deel al terechtgekomen bij huishoudens, bedrijven en organisaties in de publieke sector. De omvang van de middelen uit het Regeerakkoord loopt met deze begroting verder op. Dit zal ook in de komende jaren het geval zijn.

1.3 Koopkracht

Voor de meeste huishoudens wordt in 2020 een koopkrachtstijging verwacht. In 2019 stijgt de koopkracht naar verwachting met 1,2 procent en in 2020 met 2,1 procent. Vooral werkenden gaan er volgend jaar sterk op vooruit. Hun koopkracht stijgt met 2,4 procent. De koopkrachtcijfers zijn voornamelijk afhankelijk van de algemene ontwikkeling van de lonen en prijzen.

Koopkracht

De statistische koopkracht ontwikkelt zich in 2020 positief, als gevolg van beleid en stijgende reële lonen.

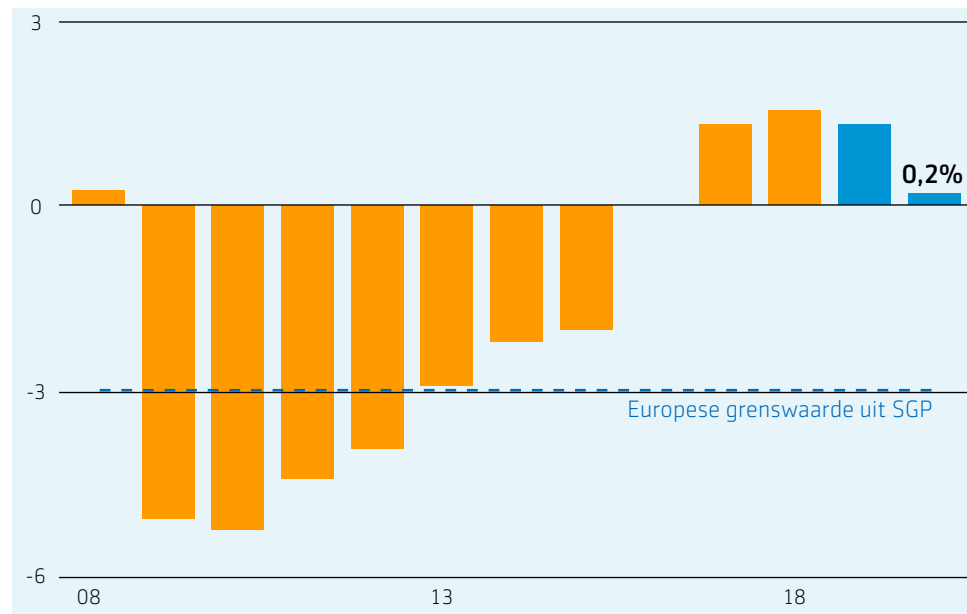
Figuur 3. Koopkracht (Bron: CPB)

Het kabinetsbeleid pakt in 2020 ook positief uit voor zelfstandigen. Tegenover de verlaging van de zelfstandigenaftrek staat namelijk een verhoging van de arbeidskorting. Daarnaast profiteren zelfstandigen, net zoals andere huishoudens, van het pakket lastenverlichtende maatregelen van het kabinet, waaronder een verlaging van de lasten op arbeid. Deze verlaging wordt gefaseerd ingevoerd. Hier staat tegenover dat huishoudens meer kwijt zijn aan hun levensonderhoud doordat onder andere het lage btw-tarief is verhoogd.

1.4 Overheidsfinanciën

Nederland verwacht voor 2019 voor het vierde jaar op rij een begrotingsoverschot. Dit bedraagt naar verwachting 1,3 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Zo'n lange periode van overschotten is niet meer voorgekomen sinds de eerste helft van de jaren '50.

Het overschot wordt de komende jaren echter kleiner. In 2020 wordt nog een overschot van 0,2 procent van het bbp verwacht, maar vanaf 2021 wordt er een begrotingstekort geraamd.

Figuur 4. Het begrotingsoverschot in 2020 (Bron: CPB)

De staatsschuld daalt tot onder de 50 procent van het bbp. Het kabinet geeft hiermee invulling aan gezonde overheidsfinanciën als voorwaarde voor duurzame welvaart. De begroting is op deze manier weerbaar voor economische tegenslag. De komende jaren daalt de Nederlandse schuld verder en in 2020 komt de schuld naar verwachting uit op 47,7 procent van het bbp.

Gezonde overheidsfinanciën zijn noodzakelijk voor duurzame welvaart. Ten eerste zorgt een gezonde begroting ervoor dat de overheid ruimte heeft om de uitgaven in slechte tijden op peil te houden. Een gezonde begroting draagt ook bij aan de welvaart in de verdere toekomst. Hierdoor kunnen namelijk ook toekomstige generaties profiteren van goede publieke voorzieningen, zonder dat de belastingen daarvoor hoeven te worden verhoogd.

1.5 Arbeidsmarkt

De Nederlandse arbeidsmarkt kent veel flexwerkers. In internationaal opzicht werken in Nederland uitzonderlijk veel mensen in een flexibel dienstverband of als zelfstandige zonder personeel. Zij dragen bij aan de concurrentiekracht, dynamiek en flexibiliteit van de Nederlandse arbeidsmarkt en economie. Toch zijn er ook zorgen.

De heterogeniteit onder zzp'ers is groot en hoewel het met veel van hen goed gaat, is er ook een groep (schijn)zelfstandigen ontstaan die grote onzekerheid ervaart over werk en inkomen. Die zzp'ers bevinden zich aan de onderkant van de arbeidsmarkt waar ze zonder bodem concurreren op beloning en arbeidsvoorwaarden. Met elkaar, maar ook op een ongelijk institutioneel speelveld met werknemers. Dat leidt tot neerwaartse druk op het inkomen en de arbeidsvoorwaarden van zowel zzp'ers als van werknemers die met zzp'ers moeten concurreren.

Het kabinet treft daarom een breed pakket aan maatregelen om ongewenste effecten van de toename van flexibele dienstverbanden en zelfstandigen tegen te gaan door de institutionele verschillen tussen groepen te verkleinen. Zo verkleint de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB), die begin 2019 werd aangenomen, de verschillen tussen vast en flexibel werkenden. Ook introduceert het kabinet vanaf 2021 een minimumtarief van 16 euro per uur voor zzp'ers. Voor die laatste groep geldt bovendien dat de zelfstandigenaftrek vanaf 2020 in jaarlijkse stappen van 250 euro wordt teruggebracht tot 5000 euro. Tegelijkertijd wordt de arbeidskorting in 2020, 2021 en 2022 stapsgewijs verhoogd, waardoor effectief de fiscale verschillen tussen zelfstandigen en werknemers worden verkleind, maar zelfstandigen er in de kabinetsperiode niet op achteruit gaan. Dit past, evenals het minimumtarief en de maatregelen die worden genomen met de WAB, in het bredere streven van het kabinet om toe te werken naar een situatie waarin niet instituties en kosten bepalend zijn voor de vorm waarin arbeid wordt aangeboden, maar de aard van het werk dat gedaan moet worden en de behoeften/wensen van werkgevers en werkenden.

De Commissie Regulering van Werk onderzoekt welke meer fundamentele aanpassingen nodig zijn om het arbeidsmarktbeleid toekomstbestendig te maken. Naar verwachting verschijnt het advies van deze commissie eind 2019.

1.6 Pensioen en AOW

Het kabinet en sociale partners hebben gezamenlijk afspraken gemaakt over de vernieuwing van het pensioenstelsel. De afgelopen tien jaar werd duidelijk dat het stelsel kwetsbaarheden kent door de gestegen levensverwachting, de veranderende arbeidsmarkt en de ontwikkelingen op de financiële markten. Het pensioenstelsel is robuuster en persoonlijker geworden door over te stappen op een neutrale vorm van pensioenopbouw, niet meer te sturen op nominale zekerheid, over te stappen op premiereregelingen en meer keuzemogelijkheden te introduceren. Tegelijkertijd blijven de sterke elementen van het pensioenstelsel behouden: verplichte pensioenopbouw, collectieve uitvoering en risicodeling.

Naast de hervorming van de tweede pijler hebben kabinet en sociale partners afspraken gemaakt die ervoor moeten zorgen dat werkenden in Nederland gezond de eindstreep halen. Denk daarbij aan afspraken over duurzame inzetbaarheid, vervroegde uittreding en een minder snel stijgende AOW-leeftijd.

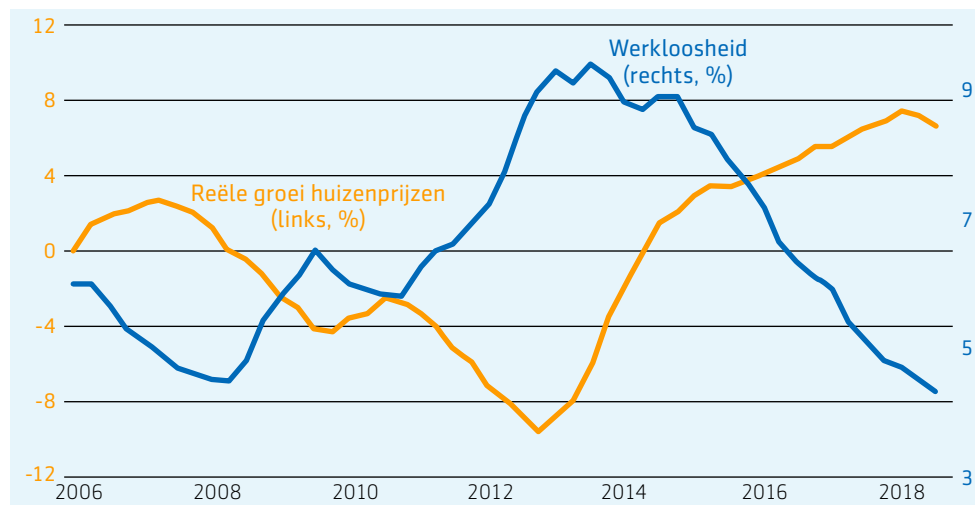
Op 5 juni 2019 presenteerde minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het principeakkoord dat het kabinet en de sociale partners hierover sloten. In deel 2 van deze Prinsjesdagspecial leest u meer over de stand van zaken van dit akkoord.

1.7 Woningmarkt

De woningmarkt kent grote krapte. De vraag naar woningen is de afgelopen jaren sterk toegenomen door bevolkingsgroei, veranderende voorkeuren voor de grootte van huishoudens, de lage rente en gestegen inkomens. Tegelijkertijd is het aanbod van woningen tijdens de crisis sterk achtergebleven. De gevolgen zijn snel stijgende huizenprijzen en een groot tekort aan vrijesectorhuurwoningen. Ook blijven de

wachlijsten voor sociale huurwoningen lang. Het kabinet zet vol in op meer woningbouw en het aanpakken van de excessen die gepaard gaan met de krapte.

Figuur 5. Huizenprijzen stijgen verder, sterke relatie conjunctuur (Bron: CPB)

Vooral starters blijven het moeilijk hebben op de woningmarkt. In vergelijking met doorstromers hebben zij over het algemeen een lager inkomen en spaarvermogen, geen overwaarde op een eerdere woning en soms studieschulden opgebouwd. Hierdoor kunnen ze minder voor een woning lenen.

Op de huurmarkt hebben de middeninkomens het lastig. De vrije huursector groeit, maar is nog steeds relatief klein, mede doordat de vrije huursector niet wordt gesubsidieerd (in tegenstelling tot de koop- en sociale huursector). Zeker in de grote steden is het aanbod van betaalbare middenhuurwoningen zeer beperkt: daar zijn de vraag en daarmee de prijzen het hoogst. Huishoudens met een middeninkomen verdienen vaak te veel om beroep te kunnen doen op een sociale huurwoning. Zo blijven er binnen de steden maar weinig opties voor deze groep over.

Om te zorgen dat starters en middeninkomens sneller een woning kunnen vinden, maakt het kabinet met deze Miljoenennota extra middelen vrij. Daarvan is 1 miljard euro voor het bouwen van betaalbare woningen in schaarstegebieden, inclusief de financiering van de daarvoor nodige infrastructuur, het opvangen van de potentiële gevolgen van de stikstofuitspraak voor de woningbouw en het zorgdragen voor een kwalitatief goede leefomgeving.

Ook wordt in de verhuurderheffing een structurele heffingsvermindering van 100 miljoen euro per jaar opgenomen om woningen te bouwen in regio's waar de druk op de woningmarkt het grootst is. Daarmee ontstaat meer financiële ruimte om te investeren in de nieuwbouw van huurwoningen. De komende tien jaar gaat het om 1 miljard euro.

2. Belastingplan 2020

2.1 Inleiding

Het Belastingplan 2020 bevat maatregelen die betrekking hebben op de fundamenten van het fiscale kabinetsbeleid. De maatregelen hebben betrekking op lagere lasten op arbeid, de aanpak van belastingontwijking en –ontduiking, een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor reële economische activiteiten en verdere vergroening.

De regering vindt dat burgers moeten meeprofiteren van de economische vooruitgang. Het Belastingplan bevat daarom een aantal maatregelen dat de koopkracht voor alle inkomensgroepen verbetert. Het kabinet verlaagt daarom de lasten op arbeid. Onder andere de verhoging van zowel de algemene heffingskorting als de arbeidskorting draagt daar in sterke mate aan bij. Het in het Belastingplan 2019 voorgestelde tweeschijvenstelsel wordt versneld ingevoerd.

Tegenover de lastenverlaging in de inkomstenbelasting staat een verzwaring van de lasten voor het bedrijfsleven. Het hoge tarief van de vennootschapsbelasting zal in 2020 niet worden verlaagd. Tevens wordt een bronbelasting ingevoerd op rente- en royaltybetalingen, onder meer in misbruiksituaties.

Het kabinet wil in 2020 de Wet Arbeidsmarkt in Balans in voeren. Om deze wet goed te laten werken moet het verschil in belastingheffing tussen werkende en zelfstandigen worden verkleind. Dit doet het kabinet onder meer door de zelfstandigenaftrek voor zelfstandige ondernemers geleidelijk te verlagen.

Hierna bespreken wij een aantal onderdelen uit het wetsvoorstel Belastingplan 2020.

2.2 Heffingskortingen, belastingschijven en –tarieven

2.2.1 Inkomensbeleid

Het wetsvoorstel Belastingplan 2020 bevat diverse maatregelen om de lasten van burgers te verlichten met als doel de koopkracht van burgers te verbeteren. De

koopkracht van huishoudens stijgt het komende jaar naar verwachting van het kabinet met 2,1 procent ten opzichte van 2019. Dit komt deels door een stijging van de lonen en deels door de belastingmaatregelen die het kabinet neemt. Of iemand erop vooruitgaat of niet, hangt uiteindelijk mede af van veranderingen in zijn of haar persoonlijke situatie en van de ontwikkelingen van de economie.

Ter verbetering van de koopkracht voor alle groepen en het lonender maken van (meer) werken bevat het Belastingplan het volgende pakket maatregelen in box 1 van de inkomstenbelasting:

- het versneld invoeren van een tweeschijvenstelsel;
- het verhogen van de maximale algemene heffingskorting;
- het verhogen van de maximale arbeidskorting;
- verdere afbouw van het aftrektarief.

2.2.2 Tweeschijvenstelsel

De tarieven in de tweede en derde schijf van het huidige stelsel worden stapsgewijs gelijkgetrokken met het nieuwe tarief in de eerste schijf (basistarief). Door de invoering van het tweeschijvenstelsel ontstaat een meer proportionele heffing van inkomstenbelasting en premies voor de volksverzekeringen, met een gezamenlijk basistarief voor het inkomen tot en met 68.507 euro en een toptarief voor het inkomen boven 68.507 euro.

De invoering die aanvankelijk per januari 2021 zou plaatsvinden, wordt in het nieuwe voorstel al per 1 januari 2020 gerealiseerd. Het toptarief komt daardoor in 2020 al uit op 49,5 procent. In 2021 is het gezamenlijke basistarief 37,10 procent.

Voor AOW-gerechtigden die niet alle premies volksverzekeringen betalen, ontstaat een drieschijven stelsel. De eerste schijf tot een inkomen van 68.507 euro wordt opgedeeld in twee delen.

Voorgesteld wordt om het beginpunt van de hoogste tariefschijf gedurende de kabinetsperiode (tot en met 2021) te bevriezen op het niveau van 2018. Doordat het beginpunt van deze hoogste tariefschijf niet wordt geïndexeerd blijft deze schijf gedurende de kabinetsperiode beginnen bij een inkomen van 68.507 euro. Door deze bevriezing krijgen mensen eerder te maken met het toptarief. Na 2021 kan het beginpunt van de hoogste schijf weer aangepast stijgen.

2.2.3 Verhoging van de maximale algemene heffingskorting

Het kabinet stelt voor om de algemene heffingskorting in twee stappen te verhogen: met 78 euro in 2020 en met 2 euro in 2021. Deze verhoging komt bovenop de beleidsmatige verhoging die al in het basispad zat. De verhoging van de algemene heffingskorting verbetert vooral de koopkracht van lagere inkomens.

2.2.4 Verhoging van de maximale arbeidskorting

Het kabinet stelt voor om de arbeidskorting met ingang van 2020 in drie stappen te verhogen. De maximale arbeidskorting bedraagt volgens dit voorstel in 2019 3.399 euro, in 2020 3.819 euro en in 2021 4.143 euro.

2.2.5 Tariefmaatregel grondslagverminderende posten

In het Belastingplan 2019 was al een maatregel opgenomen om het tarief te verlagen waartegen de aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning en andere grondslagverminderende posten kunnen worden afgetrokken. Deze verlaging wordt onder het Belastingplan 2020 voortgezet.

De andere grondslagverminderende posten betreffen:

- **de ondernemersaftrek**, bestaande uit de zelfstandigenaftrek, de aftrek voor speuren en ontwikkelingswerk, de meewerkaftrek, de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid en de stakingsaftrek;
- **de MKB-winstvrijstelling**, mits het gezamenlijke bedrag van de met de ondernemersaftrek verminderde winst positief is;

- **de terbeschikkingstellingsvrijstelling**, mits het gezamenlijke bedrag van het resultaat uit werkzaamheden positief is;
- **de persoonsgebonden aftrek**, op dit moment bestaande uit de uitgaven voor onderhoudsverplichtingen, de uitgaven voor specifieke zorgkosten, de weekenduitgaven voor gehandicapten, de scholingsuitgaven, de uitgaven voor monumentenpanden, de aftrekbare giften, het restant persoonsgebonden aftrek van voorgaande jaren en – op grond van overgangsrecht – verliezen op beleggingen in durfkapitaal.

Maximaal aftrektarief	2019	2020	2021	2022	2023
aftrekbare kosten eigen woning	49,0%	46,0%	43,0%	40,0%	37,10%
andere grondslagverminderende posten*	51,75%	46,0%	43,0%	40,0%	37,10%

* In 2019 vindt er in deze categorie nog geen afbouw van het maximale aftrektarief plaats. Het genoemde percentage voor 2019 betreft het reguliere maximale tarief in dat jaar. In 2020 vindt inhaal plaats van de afname.

Tabel 1: Ontwikkeling beperken aftrektarief 2019 t/m 2023

2.2.6 Beperking zelfstandigenaftrek

Het kabinet vindt dat het verkleinen van het fiscaal verschil tussen werknemers en zelfstandigen bijdraagt aan het verminderen van de verstoringen op de arbeidsmarkt. Daarom stelt het kabinet voor om de zelfstandigenaftrek per 2020 met acht stappen van 250 euro en één stap van 280 euro te verlagen naar 5.000 euro in 2028. Dit betekent dat de zelfstandigenaftrek uitkomt op circa twee derde van het huidige niveau. Doordat tegenover de afbouw van de zelfstandigenaftrek maatregelen staan die de lasten verlichten (zoals de verhoging van de arbeidskorting) gaan zelfstandigen er tot en met 2028 in de meeste gevallen nog steeds op vooruit. Voor de jaren 2020 en 2021 voorziet het kabinet een positieve koopkrachtontwikkeling voor zelfstandigen.

2.3 Overzicht heffingskortingen, belastingschijven en –tarieven

Overzicht IB-parameters voor mensen jonger dan de AOW-leeftijd	2019	2020	2021
Schijf 1	36,65%	37,35%	37,10%
Schijf 2	38,10%	37,35%	37,10%
Schijf 3	38,10%	37,35%	37,10%
Schijf 4	51,75%	49,50%	49,50%
Grens schijf 1	€ 20.384	€ 20.711	€ 20.939
Grens schijf 2	€ 34.300	€ 34.712	€ 34.999
Grens schijf 3	€ 68.507	€ 68.507	€ 68.507
AHK *: maximaal	€ 2.477	€ 2.771	€ 2.801
AHK *: afbouw in 2e en 3e schijf	5,147%	5,672%	5,888%
Arbeidskorting: maximaal	€ 3.399	€ 3.819	€ 4.143
Arbeidskorting: afbouwpunt	€ 34.060	€ 34.989	€ 35.982
Arbeidskorting: afbouwpercentage	-6,00%	-6,00%	-6,00%

*) AHK = algemene heffingskorting

Tabel 2: Overzicht IB-parameters voor mensen jonger dan de AOW-leeftijd

Overzicht IB-parameters voor AOW-gerechtigden	2019	2020	2021
Schijf 1	18,75%	19,45%	19,20%
Schijf 2	20,20%	19,45%	19,20%
Schijf 3	38,10%	37,35%	37,10%
Schijf 4	51,75%	49,50%	49,50%
Grens schijf 1	€ 20.384	€ 20.711	€ 20.939
Grens schijf 2 (geboren vanaf 1946)	€ 34.300	€ 34.712	€ 34.999
Grens schijf 2 (geboren voor 1946)	€ 34.817	€ 35.375	€ 35.765
Grens schijf 3	€ 68.507	€ 68.507	€ 68.507
AHK *: maximaal	€ 1.739	€ 1.413	€ 1.453
AHK *: afbouw in 2e en 3e schijf	2,633%	2,956%	3,054%
Arbeidskorting: maximaal	€ 1.739	€ 1.989	€ 2.147
Arbeidskorting: afbouwpunt	€ 34.060	€ 34.989	€ 35.982
Arbeidskorting: afbouwpercentage	-3,070%	-3,125%	-3,109%
Ouderenkorting: maximaal	€ 1.596	€ 1.622	€ 1.640
Ouderenkorting: afbouwpunt	€ 36.783	€ 37.372	€ 37.784
Ouderenkorting: afbouwpercentage	-15%	-15%	-15%

*) AHK = algemene heffingskorting

Tabel 3: Overzicht IB-parameters voor AOW-gerechtigden

2.4 Overige fiscale maatregelen 2020

2.4.1 Aanpassen van de werkkostenregeling

De werkkostenregeling (WKR) is de regeling in de loonbelasting voor de behandeling van vergoedingen en verstrekkingen die door de werkgever aan de werknemer worden verstrekt in het kader van een dienstbetrekking. Binnen deze regeling kunnen werkgevers tot 1,2 procent van de totale loonsom vrije vergoedingen en verstrekkingen doen zonder dat zij hierover belasting verschuldigd zijn.

Vooraf in het MKB wordt de maximale vrije ruimte als knellend ervaren. Vandaar dat het kabinet voorstelt om voor de vrije ruimte een schijvenstelsel in te voeren. Tot een fiscale loonsom van 400.000 euro geldt volgens het voorstel een vrije ruimte van 1,7 procent en daarboven van 1,2 procent.

In de WKR is een regeling opgenomen voor waardering van producten uit eigen bedrijf. Hiervoor wordt thans een vrijstelling gegeven van 20 procent. Het kabinet stelt voor om aan producten uit eigen bedrijf steeds de waarde in aanmerking te nemen die daaraan in het economische verkeer kan worden toegekend. Deze in aanmerking te nemen waarde in het economische verkeer is meestal de consumentenprijs.

2.4.2 Geen tariefsverlaging in de vennootschapsbelasting

In het pakket Belastingplan 2019 stelde het kabinet voor om de vennootschapsbelasting structureel te verlagen. Dit voorstel voorzag in de volgende tarieven:

Tarief vennootschapsbelasting	2018	2019	2020	2021
Eerste schijf	20%	19%	17,5%	16%
Tweede schijf	25%	24,3%*	23,9%	22,25%

*) deze voorgestelde verlaging is uiteindelijk niet doorgevoerd.

Tabel 4: Tarief vennootschapsbelasting pakket belastingplan 2019

Om de verlichting voor burgers te dragen stelt het kabinet nu voor om in 2020 het hoge tarief van de vennootschapsbelasting niet te verlagen. Hierdoor blijft het hoge tarief van de vennootschapsbelasting 25 procent in 2020 en zal het per 1 januari 2021 worden verlaagd naar 21,7 procent. De geplande verlaging van het lage tarief van de vennootschapsbelasting wordt niet aangepast. Het tarief komt met ingang van 1 januari 2021 uit op 15 procent.

Tarief vennootschapsbelasting	2018	2019	2020	2021
Eerste schijf	20%	19%	17,5%	15%
Tweede schijf	25%	25%	25%	21,7%

Tabel 5: Tarief vennootschapsbelasting pakket Belastingplan 2020

3. Sociale zekerheid

Het kabinet heeft komend jaar extra aandacht voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Voor gezinnen met kinderen komt extra financiële steun door aanpassingen van het kindgebonden budget. En in het algemeen gaan Nederlanders meer overhouden van iedere euro die binnenkomt. Daarmee wil het kabinet het aantrekkelijker maken om (meer) te gaan werken. Dat schrijven minister Koolmees en staatssecretaris Van Ark van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de beleidsagenda 2020 die met de begroting aan de Tweede Kamer is gestuurd.

Het kabinet maakt voor 2020-2021 in totaal 53 miljoen euro extra vrij om de arbeidsmarkt inclusiever te maken en mensen met een beperking te ondersteunen bij het vinden van een baan. Ook worden de regels rondom de Wajong per 1 januari 2020 eenvoudiger, zodat het voor Wajongers aantrekkelijker wordt om meer te gaan werken of onderwijs te volgen.

En om te voorkomen dat mensen in de schulden komen, wil het kabinet bovendien dat gemeenten signalen over betalingsachterstanden kunnen gebruiken om in een vroeg stadium hulp te bieden. Staatssecretaris Van Ark stuurt hierover eind dit jaar een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer.

3.1 Kindgebonden budget en geboorteverlof

Gezinnen met kinderen krijgen in 2020 een extra steun in de rug. Ondanks een eerder besluit om het kindgebonden budget niet te indexeren, wordt het kindgebonden budget in 2020 toch geïndexeerd. Het kabinet trekt bovendien structureel bijna 500 miljoen euro meer uit voor het kindgebonden budget. Bijna 320.000 gezinnen krijgen er daardoor ongeveer 1.000 euro per jaar bij. Daarnaast zijn er meer gezinnen die het kindgebonden budget gaan krijgen. Dit zijn er ongeveer 300.000. Gemiddeld gaan zij zo'n 600 euro per jaar ontvangen. Verder krijgen partners vanaf 1 juli 2020 na de geboorte van een kind vijf weken extra geboorteverlof, op te nemen in de eerste zes maanden na de bevalling.

3.2 Verkleinen verschil in behandeling vast en flexwerk en zelfstandigen

Het kabinet wil de verschillen tussen vast en flexwerk en tussen werknemers en zelfstandigen zonder personeel verkleinen, en heeft daarin al belangrijke eerste stappen gezet. Met de Wet Arbeidsmarkt in Balans, die op 1 januari 2020 ingaat, wordt het voor werkgevers aantrekkelijker om mensen een vast contract aan te bieden. En vanaf 1 januari 2020 komt er een verzekering voor kleine werkgevers die het financiële risico rondom loondoorbetaling bij ziekte opvangt en hen ontzorgt. In deel 2 van deze Prinsjesdagspecial leest u daarover meer.

Het kabinet verkleint het verschil in fiscale behandeling tussen werknemers en zelfstandigen door het verlagen van de zelfstandigenaftrek. Niet regels en kosten moeten bepalend zijn voor de vorm waarin de arbeid wordt verricht, maar de aard van het werk, vindt het kabinet. De zelfstandigenaftrek gaat met stapjes van 250 euro naar beneden, tot een maximale aftrek van 5.000 euro in 2028. In 2020 betekent dit dat de zelfstandigenaftrek maximaal 7.030 euro wordt.

In het principeakkoord voor pensioenen is afgesproken om een verplichte verzekering voor arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen in te voeren. Werknemers zijn via hun arbeidscontract al verplicht verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Het kabinet heeft aan de sociale partners gevraagd een voorstel te doen over hoe die verzekering eruit moet komen te zien.

3.3 Duurzame inzetbaarheid vergroten

Het kabinet stelt incidenteel 800 miljoen euro beschikbaar dat in overleg met de sociale partners ingezet wordt voor maatwerk op sectoraal of cao-niveau. Deze middelen worden onder andere gebruikt om werknemers duurzaam inzetbaar te houden, langer doorwerken te faciliteren en knelpunten te verminderen bij het realiseren van regelingen die vrijgesteld zijn van de heffing van de Regeling voor Vervroegde Uittreding (RVU). De kosten voor de gedeeltelijke vrijstelling van de RVU-heffing bedragen incidenteel 225 miljoen euro. Met de gedeeltelijke vrijstelling in de RVU kunnen werknemers eerder

stoppen met werken doordat de werkgevers de periode tot aan de AOW-leeftijd kunnen helpen overbruggen. Tot slot is er een structureel budget van 10 miljoen euro per jaar voor duurzame inzetbaarheid.

Deel 2

Stand van zaken

4. Stand van zaken pensioen

Op 5 juni 2019 presenteerde minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het principeakkoord vernieuwing pensioenstelsel. Medio juni stemden de leden van de vakbonden in met dit akkoord.

4.1 Hoofdpijnen principeakkoord

- **Minder snelle stijging AOW-leeftijd**

De AOW-leeftijd wordt in 2020 en 2021 bevroren op 66 jaar en 4 maanden. Daarna loopt de AOW-leeftijd op tot 67 jaar in 2024. Ná 2024 wordt de AOW-leeftijd weer gekoppeld aan de levensverwachting.

- **Versoepeling pensioenkortingsregels voor pensioenfondsen**

In afwachting van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel worden de kortingsregels omtrent pensioenen versoepeld door de dekkingsgraad waaronder moet worden gekort, te verlagen van 104% naar 100%.

- **Afschaffing doorsneepremie**

Voor het tweede pijler pensioen is het plan de doorsneesystematiek af te schaffen. In het nieuwe systeem zal een leeftijdsonafhankelijke premie het uitgangspunt zijn en krijgen deelnemers een opbouw die past bij de betaalde premie. Omdat de premie-inleg van jongeren langer rendeert, leidt die premie-inleg voor jongeren tot een hogere pensioenopbouw dan voor oudere deelnemers. Oudere deelnemers zullen (deels) worden gecompenseerd voor hun lagere pensioenpremie.

- **Tijdelijke versoepeling financiering om vóór AOW te kunnen stoppen**

Werkgevers kunnen vanaf 2021 uittredingsregelingen financieren waarmee werknemers de mogelijkheid krijgen om drie jaar voor de AOW-leeftijd te stoppen met werken. Een (bruto) uitkeringsbedrag van ongeveer 19.000 euro per jaar wordt vrijgesteld van de RVU-heffing. Gaat de uitkering minder dan drie jaar voor de AOW-leeftijd in, dan wordt het heffingsvrije bedrag naar rato aangepast. De versoepeling van deze pseudo-eindheffing geldt voor een periode van vijf jaar.

- **Regelingen voor zzp'ers**

Er komt vooralsnog geen verplichte pensioenregeling voor zzp'ers. Wel zal het kabinet gaan bezien hoe zelfstandigen vrijwillig kunnen aansluiten bij de

pensioenregeling in de sector of de onderneming waarin zij werkzaam zijn. Een andere belangrijke maatregel die is afgekondigd – maar die op zichzelf losstaat van de aanpassing van het pensioenstelsel – is dat zelfstandigen verplicht zullen worden zich te verzekeren tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid. Het kabinet heeft sociale partners gevraagd hiervoor een voorstel uit te werken dat betaalbaar en voor iedereen toegankelijk is.

4.2 Status principeakkoord

4.2.1 AOW-leeftijd

De minder snelle stijging van de AOW-leeftijd gaat in op 1 januari 2020. Afgesproken is dat de ontwikkeling van de AOW-leeftijd met ingang van 2025 voor tweederde gekoppeld wordt aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting op 65 jaar. Dit betekent dat voor ieder jaar dat de levensverwachting stijgt, de pensioenleeftijd met acht maanden wordt verhoogd. Dit laatste wordt in latere wetgeving opgenomen.

Overzicht van de stijging AOW-leeftijd

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Verhoging met	-	-	-	3mnd	3 mnd	2 mnd	??
AOW-leeftijd	66 + 4 mnd	66 + 4 mnd	66 + 4 mnd	66 + 7 mnd	66 + 10 mnd	67	??

Op basis van de meest recente sterftetafels is de verwachting dat de AOW-leeftijd voor het eerst in 2028 wordt verhoogd naar 67 jaar en 3 maanden.

4.2.2 Pensioenrichtleeftijd

De pensioenleeftijd voor aanvullend pensioen (de pensioenrichtleeftijd) is op dit moment 68 jaar. Verhoging van de pensioenrichtleeftijd is – net als voor de AOW-leeftijd - afhankelijk van de levensverwachting. Dit betekent dat de ontwikkeling van de pensioenrichtleeftijd eveneens voor tweederde gekoppeld wordt aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting op 65 jaar. Net als voor de AOW, wordt dit ook voor het aanvullende pensioen in latere wetgeving opgenomen.

4.2.3 Andere onderdelen principeakkoord

De andere onderdelen van het akkoord worden nog verder uitgewerkt. Het is de bedoeling dat het wettelijke kader daarvoor eind 2022 klaar is. Een stuurgroep moet onder meer het nieuwe pensioencontract, ingangsdata, overgangstermijnen en de regels voor het inbrengen van bestaande pensioenen in het nieuwe pensioencontract uitwerken. De stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van het kabinet, werkgevers en werknemers en externe deskundigen. Afgesproken is dat er alleen wetsvoorstellen naar de Tweede Kamer gaan als alle partijen in de stuurgroep het met elkaar eens zijn over de uitwerking van het Pensioenakkoord. Het is daardoor onzeker wat er uiteindelijk overblijft van de overige onderdelen van het principeakkoord.

4.3 Versoepeling pensioenkortingsregels voor pensioenfondsen

Bij het afsluiten van het pensioenakkoord verlaagde het kabinet de minimaal vereiste dekkingsgraad voor pensioenfondsen tijdelijk van 104 procent naar 100 procent. Hierdoor hoeven pensioenfondsen minder snel tot korting van de pensioenen over te gaan en was de verwachting dat minder pensioenfondsen zouden hoeven af te stempelen. Door de lage rentevoet en het advies van de commissie-Dijsselbloem - dat werd gepubliceerd na het principeakkoord - bestaat echter de kans dat veel meer fondsen dan gedacht op basis van het principeakkoord in 2020 toch moeten korten, omdat zij niet voldoen aan de minimaal vereiste dekkingsgraad.

De FNV wil dat de kortingen helemaal opgeschort worden, zolang de nieuwe pensioencontracten uit het akkoord niet zijn uitgewerkt door de stuurgroep van vakbonden, werkgevers en kabinet. Wanneer dit politiek niet haalbaar is (waar het wel op lijkt), vindt de FNV dat het kabinet gepensioneerden dan maar tegemoet moet komen via een verhoging van de AOW.

4.4 Gedeeltelijke opname pensioen ineens straks mogelijk

Het nieuwe pensioenstelsel biedt mensen meer flexibiliteit bij het opnemen van hun pensioen. Daarom wil het kabinet het mogelijk maken dat pensioengerechtigden op het moment dat zij met pensioen gaan een gedeelte van de waarde van het door hen

opgebouwde pensioen kunnen opnemen. Bijvoorbeeld om hun hypotheek af te lossen, de woning te verbeteren of om op reis te gaan.

Deze plannen moeten nog verder worden uitgewerkt. Wij verwachten niet dat deze faciliteit vóór 2022 al in de wet geregeld is.

4.5 Nabestaandenpensioenen

Er bestaan op dit moment verschillende soorten nabestaandenpensioenen naast elkaar. Deze verschillen in de hoogte van de dekking alsook in de financiering van het nabestaandenpensioen. Dit is voor deelnemers onoverzichtelijk en vergroot de kans op het ontbreken van dekking bij baanwisselingen, werkloosheid of echtscheiding. Ook het begrip 'partner' is lastig voor zowel pensioenuitvoerders als deelnemers. Een huwelijk of geregistreerd partnerschap wordt via de gemeentelijke administratie aan pensioenfondsen gemeld. Maar wie op een andere basis met een partner samenwoont, moet zijn partner zelf aanmelden bij het pensioenfonds. Dat wordt nogal eens vergeten.

Het kabinet vindt deze onduidelijkheden over het nabestaandenpensioen onwenselijk. Minister Koolmees heeft de sociale partners gevraagd met een visie op het nabestaandenpensioen te komen. Eén van de mogelijkheden is uitgelekt: een nieuwe uitkering van in totaal vijf jaarsalarissen, waarbij de nabestaande dan de keuze krijgt dat bedrag in vijf jaar te laten uitbetalen of om te zetten in een levenslange uitkering. Deze uitkering moet het huidige ingewikkelde systeem van het nabestaandenpensioen vervangen, zodat een grote armoedeval bij het overlijden van een partner wordt voorkomen.

De Tweede Kamer stelde minister Koolmees hierover vragen. Hij antwoordde op 11 september 2019 dat de Stichting van de Arbeid samen met de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars aan de slag is gegaan met de adviesaanvraag. Maar dat er nog geen concrete voorstellen liggen. Hij verwacht dat het advies in het vroege najaar gereed zal zijn. Het uiteindelijke voorstel moet onderdeel worden van de algehele modernisering van het pensioenstelsel.

4.6 Modernisering pensioenverdeling bij scheiding

Sinds 2005 is de verdeling van ouderdomspensioenen bij scheiding geregeld in de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding. Evaluatie van die wet leidde tot het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021.

Het is de bedoeling dat voor scheidingen vanaf 1 januari 2021 - als hoofdregel - de pensioenuitvoerder overgaat tot verdeling van het ouderdomspensioen door conversie. De ex-partner krijgt dan een eigen aanspraak op het ouderdomspensioen. Hierdoor zijn ex-partners met betrekking tot het hen toekomende pensioen na scheiding niet langer afhankelijk van het in leven zijn van de voormalige echtgenoot. Hetzelfde geldt voor het partnerpensioen dat is opgebouwd gedurende de huwelijkse periode.

Als ex-partners aangeven dat zij de verdeling niet willen of dat zij een afwijkende afspraak hebben gemaakt over de verdeling van het ouderdomspensioen, gelden de afspraken die de partners hebben gemaakt binnen de voorwaarden en grenzen die de wetgever hieraan stelt.

Dit wetsvoorstel is op 16 september 2019 ingediend bij de Tweede Kamer. Het is de bedoeling dat deze nieuwe wet ingaat op 1 januari 2021.

4.7 Laatste jaar voordeel afwikkeling pensioen in eigen beheer voor directeur-groootaandeelhouder

Op 1 april 2017 ging de wetswijziging Uitfasering pensioen in eigen beheer en overige fiscale pensioenmaatregelen in. Daardoor mogen directeuren-groootaandeelhouder (dga's) vanaf 1 juli 2017 geen pensioen in eigen beheer (PEB) meer opbouwen. Voor de tot dat moment in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraken biedt de Wet Uitfasering PEB de dga drie keuzes. In de periode tot 2020 kan de dga ervoor kiezen om zijn PEB af te kopen, om te zetten in een oudedagsverplichting (ODV) of premievrij in eigen beheer te houden.

Als een dga besluit om zijn pensioen af te kopen of om te zetten in een ODV mag hij de pensioenaanspraken eerst afstempelen. Afstempelen betekent dat de dga een zodanig gedeelte van zijn pensioenaanspraken prijsgeeft dat de commerciële waarde van deze aanspraken gelijk is aan de fiscale balanswaarde. Hierdoor neemt de omvang van de opgebouwde pensioenaanspraken vaak met meer dan helft af.

Bij afkoop krijgt de dga een korting op de waarde van het pensioen die hij moet aangeven voor de inkomstenbelasting. Deze korting is afhankelijk van het jaar van afkoop. In 2018 bedroeg deze korting 25 procent van de fiscale balanswaarde op 31 december 2015 of de lagere balanswaarde op het moment van afkoop. In 2019 is deze korting nog 19,5 procent. Vanaf 1 januari 2020 betaalt de dga over het volledige afkoopbedrag inkomstenbelasting en 20 procent revisierente. Hij mag zijn pensioen dan ook niet meer fiscaal geruisloos afstempelen.

Volgens het ministerie van Financiën hebben in 2017 en 2018 van de ruim 140.000 dga's met PEB ongeveer 45.000 dga's ervoor gekozen om hun PEB af te kopen. Ongeveer 37.000 kozen ervoor om hun PEB om te zetten in een ODV. De verwachting is dat in 2019 niet veel dga's hun pensioen nog zullen afkopen. Omzetting in een ODV zal naar verwachting in 2019 wel nog toenemen.

5. Stand van zaken zorg en sociale zekerheid

5.1 Wet Arbeidsmarkt in Balans

Het grootste deel van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) treedt vanaf 1 januari 2020 in werking. Met deze wet wil minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de kloof tussen 'vast' en 'flex' verkleinen. Onderzoek wees uit dat werkgevers hun keuze voor vast of flexibel personeel niet baseren op de aard van het werk, maar eerder op de kosten en de risico's. Dit leidt ertoe dat steeds meer werknemers, vooral jongeren, flexwerk (moeten) doen. De nieuwe regels moeten het voor werkgevers aantrekkelijker maken om mensen in vaste dienst te nemen.

De WAB bevat een reeks samenhangende maatregelen die in verschillende categorieën zijn onder te verdelen, namelijk: ontslagrecht, flexibele arbeid en WW-premie.

5.1.1 Minder strenge voorwaarden voor het ontslag van werknemers in vaste dienst

De voorwaarden voor ontslag van werknemers in vaste dienst worden minder streng. Als een werkgever nu iemand wil ontslaan, moet hij volledig voldoen aan één van de acht gronden voor ontslag. Onder de WAB is ontslag ook mogelijk als sprake is van een optelsom van omstandigheden, de zogeheten cumulatiegrond.

5.1.2 Recht op transitievergoeding vanaf de eerste werkdag en compensatie voor kleine werkgevers

Als een werkgever nu een werknemer ontslaat, hoeft hij hem geen transitievergoeding te betalen als de werknemer nog geen twee jaar in dienst was. Onder de WAB heeft een werknemer al recht op een transitievergoeding bij ontslag vanaf zijn eerste werkdag, ook tijdens zijn proeftijd. Daar staat tegenover dat de transitievergoeding lager wordt. Deze wordt voor elk jaar dienstverband 1/3 bruto maandsalaris. Dit was na tien jaar dienstverband een half maandsalaris.

Kleine werkgevers (met minder dan 25 werknemers) krijgen onder de WAB compensatie voor transitievergoedingen die zij moeten betalen wanneer zij het bedrijf beëindigen wegens ziekte of pensionering. Deze compensatie gaat in ná 1 april 2020 omdat het

UWV deze verandering niet eerder kan doorvoeren in haar systemen. In het najaar zal de inwerkingtredingsdatum van dit onderdeel worden vastgelegd. Op hetzelfde moment gaat ook de werkgeverscompensatie in voor de transitievergoeding die de werkgever moet betalen na ontslag van een werknemer na twee jaar ziekte. Voor transitievergoedingen na twee jaar ziekte, die betaald zijn op of na 1 juli 2015, geldt die compensatie met terugwerkende kracht.

5.1.3 Verruiming ketenregeling

Er komt een ruimere regeling voor opeenvolgende tijdelijke contracten (de ketenbepaling). Momenteel mag een werknemer maximaal drie aansluitende contracten krijgen in een periode van maximaal twee jaar. Dat wordt verruimd naar drie aansluitende contracten in drie jaar.

De verplichte pauze tussen twee opvolgende contracten blijft in principe zes maanden. In de verplichte cao voor een bedrijfstak mag worden afgesproken dat deze periode tot drie maanden wordt verkort als er sprake is van seizoenswerk dat maximaal negen maanden per jaar kan worden verricht.

5.1.4 Oproepkrachten krijgen meer rechten

De WAB schrijft voor dat een oproepkracht met een nulurencontract of een minimaal/maximaal urencontract alleen verplicht is te komen werken als hij minimaal vier dagen van tevoren is opgeroepen. Bij oproepen korter dan vier dagen van tevoren heeft hij het recht het werk te weigeren. Wordt een oproep korter dan vier dagen van tevoren afgezegd, dan moet de oproepkracht toch worden uitbetaald.

Na een contractperiode van twaalf maanden is de werkgever bovendien verplicht om de oproepkracht een contract te bieden voor het gemiddelde aantal uren dat hij in dat jaar heeft gewerkt.

5.1.5 Payrollers krijgen recht op dezelfde arbeidsvoorwaarden als vaste werknemers

Onder de WAB krijgt de payrollwerknemer recht op dezelfde arbeidsvoorwaarden als de collega's in vaste dienst. De gelijkheid tussen payrollers en eigen medewerkers betreft

zowel de primaire als de secundaire arbeidsvoorwaarden. Voor het aanvullende pensioen betekent deze gelijkschakeling dat het payrollbedrijf de payrollwerknemer een 'adequate' pensioenregeling moet bieden wanneer voor de vaste werknemers in de onderneming (of bedrijfstak waar de payrollwerknemer werkzaam is) ook een pensioenregeling geldt. Bepalingen die zien op de adequate pensioenregeling voor payroll gaan in op 1 januari 2021.

5.1.6 Wijziging WW premiesystematiek

Voor elke werknemer met een vast contract gaat de werkgever onder de WAB een lagere WW-premie betalen dan voor werknemers met een tijdelijk of flexcontract. De WW-premie wordt dus gedifferentieerd naar de aard van het contract. Nu is die premie nog afhankelijk van de sector waartoe het bedrijf behoort.

5.2 Zzp'ers gaan vanaf 2021 minimaal 16 euro per uur verdienen

Zzp'ers gaan vanaf 2021 minimaal 16 euro per uur verdienen. Dit tarief gaat gelden voor alle zzp'ers en voor alle uren die een zzp'er aan een opdracht besteedt. Het kabinet wil met dit minimumtarief tegengaan dat mensen werken voor een bedrag waar ze niet van kunnen rondkomen. Dit blijkt uit de [Kamerbrief voortgang uitwerking maatregelen](#) die minister Koolmees stuurde aan de Tweede Kamer op 24 juni 2019.

De uitwerking van de maatregel voor de onderkant van de zzp-markt is anders dan in het regeerakkoord was afgesproken. Iedereen met een laag tarief zou een dienstverband krijgen. Maar deze afspraak blijkt niet goed te passen in de Europese wetgeving.

5.3 Kabinet verlengt IOW met vier jaar

De Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW) biedt een tijdelijk vangnet aan oudere werklozen van wie de WW- of WGA-uitkering is afgelopen en die nog geen recht hebben op een AOW-uitkering. Als zij aanspraak willen maken op de bijstand, moeten ze vaak eerst hun eigen vermogen of dat van hun partner 'opeten'. Om dat te voorkomen, hebben zij recht op een IOW-uitkering totdat zij de AOW-leeftijd bereiken. Werknemers

vanaf 60 jaar en vier maanden die werkloos of gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden, kunnen aanspraak maken op een IOW-uitkering.

De IOW zou per 1 januari 2020 aflopen. In het regeerakkoord is afgesproken dat de IOW wordt verlengd met vier jaar tot 1 januari 2024. Omdat een WW-uitkering maximaal twee jaar duurt, kan men tot 1 januari 2026 instromen in de IOW.

De ministerraad heeft ermee ingestemd het wetsvoorstel voor advies aan de Raad van State te zenden. Pas nadat de Tweede en Eerste Kamer hebben ingestemd met dit wetsvoorstel, is de verlenging van de IOW definitief.

5.4 Nieuwe woonlandfactoren Algemene Nabestaandenwet per 1 januari 2020

De nabestaanden- en wezenuitkeringen van nabestaanden die wonen in een land buiten de EU/EER of Zwitserland worden aangepast aan het kostenniveau van het woonland. Per land is vastgesteld hoeveel procent van het maximale bedrag aan nabestaanden- of wezenuitkering iemand krijgt uit hoofde van de Algemene Nabestaandenwet. Deze percentages worden woonlandfactoren genoemd. De overheid stelt ze één keer per jaar vast. Voor een aantal landen geldt vanaf 1 januari 2020 een nieuw percentage.

Nabestaanden waarvan het percentage gaat wijzigen krijgen rond eind oktober 2019 een brief van de Sociale verzekeringsbank (Svb) met het nieuwe bedrag. Nabestaanden die wonen in een land waarmee geen internationale afspraken zijn gemaakt krijgen geen nabestaanden- of wezenuitkering.

Op de [site van de Svb](#) vindt u meer informatie over de nabestaanden- en wezenuitkering in het buitenland.

6. Stand van zaken lijfrenten

Op het gebied van lijfrente – derde pijler pensioen – is de laatste jaren een aantal wijzigingen doorgevoerd. In mei 2019 actualiseerde het ministerie van Financiën het Verzamelbesluit van 13 juni 2012 over lijfrenten en periodieke uitkeringen. Daarnaast valt eind 2020 het doek voor de saldolijfrente. Dat was afgesproken in het overgangsrecht van de Wet inkomstenbelasting 2001. De zogenaamde hybride saldolijfrente blijft wel bestaan.

6.1 Saldolijfrente

Vóór 2001 was de saldolijfrente een veel voorkomende lijfrente. Deze lijfrente ontstond doordat er een hogere koopsom of hogere premies werd of werden betaald voor aankoop van lijfrente-uitkeringen dan aftrekbaar was. De lijfrente-uitkeringen waren pas belast nadat de som van de betaalde uitkeringen meer bedroeg dan de niet aftrekbare koopsom of de som van de niet aftrekbare premies. Bij invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001 verdween de saldolijfrente uit de wet en werd het overgangsrecht tot 1 januari 2021 van toepassing voor saldolijfrentes die al bestonden vóór 14 september 1999.

De staatssecretaris van Financiën maakt onderscheid tussen twee vormen van saldolijfrente:

- Zuivere saldolijfrente: de premies of koopsom voor deze verzekeringen waren in het geheel niet aftrekbaar; en
- Hybride lijfrenteverzekeringen: de premies of koopsom voor deze verzekeringen zijn niet volledig afgetrokken.

Voor lijfrenteverzekeringen, waarvan de premie pas vanaf 1 januari 2001 niet meer aftrekbaar was, zoals de Pre Brede Herwaardering lijfrente, was in het overgangsrecht bepaald dat de verzekering tot een premie van 2.269 euro als saldolijfrente in box 1 belast werd. Voor het meerdere moest de verzekering in box 3 worden geregistreerd. Voor alle gerichte lijfrentes waarvan achteraf bleek dat de premie niet volledig aftrekbaar was, moest ook de splitsing worden gemaakt tussen box 1 en box 3.

Vanwege administratieve problemen is vanaf 2010 een nieuwe regeling gemaakt voor deze lijfrentes. Vanaf 1 januari 2010 geldt voor al deze lijfrentes dat de polissen in box 1 vallen en dat bij uitkering van de lijfrente over de jaren vanaf 2010 een saldo van maximaal 2.269 euro per jaar onbelast kan blijven. Voor de jaren tussen 2001 en 2010 is het saldo onbeperkt en dus volledig afhankelijk van het deel van de premie/koopsom dat niet aftrekbaar was.

6.2 Einde overgangsrecht alleen voor de zuivere saldolijfrente

Op 31 december 2020 eindigt het overgangsrecht voor de saldolijfrente en wordt het resterende saldo in box 1 belast tegen het bijzonder tarief van maximaal 45%. De saldolijfrente behoort met ingang van 1 januari 2021 tot het vermogen in box 3. Dit geldt voor zowel de zuivere saldolijfrente in de opbouwfase als in de uitkerende fase. De uitvoerder hoeft geen belasting in te houden. Dat betekent dat de eigenaar van de saldolijfrente zelf het rentebestanddeel moet berekenen voor de aangifte van 2020.

De staatssecretaris van Financiën heeft aangegeven, dat het overgangsrecht voor hybride saldolijfrenten niet zal eindigen op 1 januari 2021. Dit is in het Belastingplan 2020 voorgesteld.

6.3 Alimentatielijfrente nu ook mogelijk bij een bank

Door het betalen van alimentatie blijven partijen na de scheiding nog jarenlang financieel aan elkaar gebonden. Door een koopsom te storten bij een verzekeraar kan die jarenlange verbondenheid door alimentatie worden verbroken. Met deze koopsom wordt dan een periodieke uitkering gekocht ten behoeve van degene die recht heeft op de alimentatie.

Afgelopen mei van dit jaar actualiseerde de staatssecretaris van Financiën het Verzamelbesluit van 13 juni 2012 over lijfrenten en periodieke uitkeringen. Door de wijziging van dit besluit is het nu mogelijk om een alimentatielijfrente onder te brengen bij een bank als lijfrenterekening of lijfrentebeleggingsrecht. Voorheen was dit niet mogelijk omdat bepalingen in de Wet inkomstenbelasting 2001 deze uitvoeringsvorm onmogelijk maakten.

6.3.1 Voorwaarden alimentatielijfrente

De echtgenoot die de alimentatie betaalt, moet de koopsom storten. Deze koopsom is voor de betalende echtgenoot fiscaal aftrekbaar in box 1 als persoonsgebonden aftrek. Daarvoor gelden de volgende voorwaarden:

- De uitkeringen gaan direct in na het betalen van de koopsom;
- De ex-partner ontvangt de uitkeringen;
- De uitkeringen eindigen uiterlijk bij het overlijden van de ex-partner. Bij de bancaire variant moet het saldo van de bankspaarrekening beschikbaar blijven voor de erfgenamen.

De uitkeringen worden bij de ex-partner belast in box 1.

6.4 Niet op tijd aankopen van lijfrente-uitkering; waarde belast

De Wet inkomstenbelasting 2001 beschrijft in artikel 3.133 de uiterste termijn waarbinnen een lijfrentekapitaal moet worden omgezet in een lijfrente. Wanneer het lijfrentekapitaal beschikbaar komt bij in leven zijn van de verzekerde, dan moet het ten minste voor het einde van het daarop volgende jaar zijn omgezet in een lijfrente. Bij overlijden moeten de gerechtigden het kapitaal omzetten in een lijfrente in de twee kalenderjaren volgend op het jaar waarin de verzekerde is overleden.

Bij overschrijding van deze wettelijke termijnen wordt de waarde van de lijfrenteverzekering progressief belast. Daarnaast is ook nog 20 procent revisierente verschuldigd over de waarde van de lijfrenteverzekering.

Het geactualiseerde Verzamelbesluit besteedt ook aandacht aan een overschrijding van de wettelijke termijn van de Pre Brede Herwaarderingslijfrente. Een Pre Brede Herwaarderingslijfrente is een lijfrente die is gesloten vóór 15 oktober 1990 (tegen premiebetaling) of vóór 1 januari 1992 (tegen koopsom). De staatssecretaris keurt in dat Verzamelbesluit goed dat het bedrag waarover al belasting is geheven als gevolg van het overschrijden van de wettelijke aankooptermijn als premie wordt aangemerkt voor

de toepassing van de saldomethode. Hierdoor wordt voorkomen dat bij overschrijding van de wettelijke termijn voor deze lijfrenten dubbel belasting wordt geheven: zowel over de waarde als over de lijfrente-uitkering.

7. De levensloopregeling eindigt; welke mogelijkheden zijn er nog met het levenslooptegoed?

7.1 Inleiding

Op 31 december 2011 eindigde de levensloopregeling. De levensloopregeling is een regeling waarin een werknemer kan sparen voor lang(er) durend verlof. Over de inleg en het spaarsaldo is de levensloopspaarder geen belasting verschuldigd; over de opname van het spaarsaldo wel.

Voor werknemers die op 31 december 2011 een levenslooptegoed hadden van 3.000 euro of meer geldt een overgangsregeling. De overgangsregeling eindigt 31 december 2021.

7.2 Overgangsregeling levensloop

Werknemers die onder de overgangsregeling vallen kunnen nog steeds jaarlijks bedragen inleggen op de levenslooprekening. De jaarlijks ingelegde bedragen komen in mindering op het belastbaar loon van de werknemer. Het in te leggen bedrag mag niet hoger zijn dan:

- 12 procent van het loon van het jaar of
- het verschil van 210 procent van het loon in het voorafgaande jaar en het verlofsaldo aan het einde van het jaar.

Het levenslooptegoed kan op elk moment zowel in het geheel als gedeeltelijk worden opgenomen. Het is niet meer nodig dat de werknemer hiervoor verlof opneemt. Het opgenomen bedrag is belastbaar loon van de werknemer in het jaar van opname. Voor elk jaar dat de werknemer in de periode van 2006 tot 2011 inlegde op zijn levenslooprekening geldt een korting op de te betalen belasting van 215 euro (2019). De levensloopkorting in 2019 bedraagt dus maximaal 1.290 euro en is nooit hoger dan het bedrag dat de werknemer opneemt van zijn levenslooptegoed. Als er eerder opnames zijn gedaan, wordt er rekening gehouden met de al verkregen korting.

Het totale levenslooptegoed wordt uiterlijk belast op:

- de dag voorafgaand aan de dag waarop de werknemer zijn AOW-leeftijd bereikt of zijn ouderdomspensioen geheel ingaat, maar niet later dan
- 31 december 2021.

Het levenslooptegoed kan onder voorwaarden geruisloos worden omgezet in een pensioen. Dat moet dan wel vóór de hiervoor genoemde data.

7.3 Voorsorteren op het einde van de levensloopregeling

Werknemers met een levenslooptegoed kunnen voorsorteren op het einde van de levensloopregeling en de vrijval van hun tegoed in 2021. Zij kunnen kiezen uit de volgende mogelijkheden:

1. Stoppen met inleggen;
2. Omzetten van het levenslooptegoed in pensioen;
3. Het levenslooptegoed periodiek opnemen in de periode 2019 tot en met 2021;
4. Niets doen of het gehele levenslooptegoed eerder opnemen dan in 2021.

Elk van die keuzes heeft andere fiscale consequenties. Het hangt af van de omstandigheden welke keuze fiscaal het meest aantrekkelijk is. Een goede financieel adviseur kan helpen bij het maken van de juiste keuze.

7.3.1 Stoppen met inleggen

Dit kan een (klein) fiscaal voordeel opleveren door een belastingtariefsverschil. De inleg in de levenslooprekening komt namelijk in mindering op het belastbaar inkomen in het jaar van inleg. Omdat het totale levenslooptegoed in 2021 (of eerdere pensioendatum) volledig belast is, zal (een deel van) het levenslooptegoed al gauw tegen het hoogste belasting tarief worden belast.

Voor de volledigheid geven we hier de huidige belastingtarieven en de belastingtarieven die volgens het belastingplan 2019 in de komende jaren gelden.

Overzicht IB- voor mensen jonger dan de AOW-leeftijd	2019	2020	2021
Schijf 1	36,65%	37,35%	37,10%
Schijf 2	38,10%	37,35%	37,10%
Schijf 3	38,10%	37,35%	37,10%
Schijf 4	51,75%	49,50%	49,50%
Grens schijf 1	€ 20.384	€ 20.711	€ 21.939
Grens schijf 2	€ 34.300	€ 34.712	€ 34.999
Grens schijf 3	€ 68.507	€ 68.507	€ 68.507

Bij een belastbaar inkomen dat lager is dan 68.507 euro leidt de inleg tot een aftrek in een lagere schijf dan schijf 4. In 2021 zal het levenslooptegoed waarschijnlijk (gedeeltelijk) belast worden tegen het tarief in schijf 4. In dat geval is het fiscaal sowieso nadelig om nog verder in te leggen op de levensloopregeling.

7.3.2 Omzetten van het levenslooptegoed in pensioen

Hiermee wordt belastingheffing over het tegoed verder uitgesteld. Dit lijkt het meest voordelige alternatief. Veel werknemers kunnen het tegoed echter niet omzetten in pensioen, omdat zij niet voldoen aan alle voorwaarden die de belastingdienst hieraan stelt.

Die voorwaarden zijn:

- De werknemer heeft een dienstbetrekking waarin hij pensioen opbouwt;
- De huidige pensioenregeling biedt de mogelijkheid om aanvullende stortingen te doen voor het pensioen;
- In de opgebouwde pensioenaanspraken van de werknemer zit fiscale ruimte; en
- De werkgever moet de extra storting doen aan de pensioenuitvoerder.

Lang niet alle pensioenregelingen hebben een module waardoor extra stortingen kunnen worden gedaan voor inhaal van het pensioen over de hele diensttijd. De werkgever of de pensioenadviseur kan uitsluitel geven of en in welke mate de pensioenregeling extra inleg toestaat. In de opgebouwde pensioenaanspraken van de werknemer moet ook fiscale ruimte zitten. Als gevolg van versoering van het fiscale kader in de laatste jaren (zoals verhogingen van de pensioenrichtleeftijd en daling van de staffelpercentages) is de inhaalruimte in de meeste pensioenregelingen gering of nihil. Een inhaalberekening is erg bewerkelijk en daarom vaak duur. Omdat meestal niet wordt voldaan aan alle voorwaarden, zal omzetten van het (volledige) levenslooptegoed in pensioen vaak niet mogelijk of financieel onaantrekkelijk zijn.

7.3.3 Het levenslooptegoed periodiek opnemen in de periode 2019 tot en met 2021

Periodieke opname van het levenslooptegoed kan belastingheffing tegen het hoogste belastingtarief in 2021 gedeeltelijk voorkomen. Dit geldt alleen als het belastbare inkomen, zonder uitkering van het levenslooptegoed, lager is dan de ondergrens van de topbelastingsschijf (vierde schijf).

Let op: de meeste uitvoerders van levensloopregelingen staan periodieke opname alleen toe als er nog sprake is van een dienstverband met een werkgever.

7.3.4 Niets doen of het levenslooptegoed eerder opnemen dan in 2021

Het levenslooptegoed is belast met inkomstenbelasting bij opname, maar uiterlijk op 31 december 2021 of eerdere AOW- of pensioeningangsdatum. Eerder opnemen is fiscaal alleen voordelig als in het jaar van opname het belastbaar inkomen lager is dan het belastbaar inkomen in 2021 of eerdere AOW- of pensioeningangsdatum. Bijvoorbeeld doordat de werknemer besluit in het jaar van opname onbetaald verlof op te nemen. Bij deze afweging kan de werknemer ook nog rekening houden met de verlaging van het toptarief in de komende jaren.

Copyright © Aegon Adfis

Aegon Adfis stelde deze Prinsjesdagspecial met de grootst mogelijke zorg samen. Voor eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden aanvaardt Aegon Adfis geen aansprakelijkheid. Aan de inhoud van deze Prinsjesdagspecial kunnen geen rechten worden ontleend. De inhoud van deze nieuwsbrief kan in de loop van de tijd verouderd of achterhaald zijn. Het vermenigvuldigen, overdragen, bewerken of verspreiden van de informatie uit deze Prinsjesdagspecial in welke vorm dan ook is niet toegestaan, tenzij daarvoor uitdrukkelijk voorafgaand toestemming is verleend door Aegon Adfis.

www.aegonadfis.nl

20190815 September 2019

